A BIZOTTSÁG 906/2009/EK RENDELETE

(2009. szeptember 28.)

a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a vonalhajózási társaságok (konzorciumok) között létrejött megállapodások, döntések és összehangolt magatartások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a vonalhajózási társaságok (konzorciumok) között létrejött megállapodások, döntések és összehangolt magatartások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2009. február 26-i 246/2009/EK tanácsi rendeletre [1] és különösen annak 1. cikkére,

e rendelet tervezetének közzétételét [2] követően,

a versenykorlátozó magatartásokkal és erőfölénnyel foglalkozó tanácsadó bizottsággal folytatott konzultációt követően,

mivel:

(1) A 246/2009/EK rendelet felhatalmazza a Bizottságot arra, hogy a Szerződés 81. cikke (3) bekezdését rendelet útján alkalmazza a hajózási társaságok között létrejött, a vonalhajózási szolgáltatások közös üzemeltetésére (konzorciumok) vonatkozó megállapodások, döntések és összehangolt magatartások egyes csoportjaira, amelyek az azokban részes hajózási társaságok közötti együttműködés révén korlátozhatják a közös piacon belüli versenyt és befolyásolhatják a tagállamok közötti kereskedelmet, és emiatt a Szerződés 81. cikke (1) bekezdésében foglalt tilalomba ütközhetnek.

(2) A Bizottság e jogkörével élt a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a vonalhajózási társaságok (konzorciumok) között létrejött megállapodások, döntések és összehangolt magatartások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2000. április 19-i 823/2000/EK bizottsági rendelet [3] elfogadásakor, amely 2010. április 25-én hatályát veszti. A Bizottság jelenlegi tapasztalata alapján azt lehet megállapítani, hogy még mindig érvényesek a vonalhajózási konzorciumokra vonatkozó csoportmentesség indokai. Ugyanakkor szükség van bizonyos kiigazításokra a Szerződés 85. és 86. cikkének a tengeri szállításra történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1986. december 22-i 4056/86/EGK tanácsi rendeletre [4] vonatkozó hivatkozások törlése érdekében, amely lehetővé tette a vonalhajózási társaságok számára az ár- és kapacitásrögzítést, de amely már hatályát vesztette. Módosításokra van szükség továbbá az egyéb hatályban lévő, horizontális együttműködésre vonatkozó csoportmentességi rendeletek erőteljesebb közelítésének biztosítása érdekében, a hajózási ágazat jelenlegi piaci gyakorlatának figyelembevétele mellett.

(3) A konzorciumi megállapodások egymástól jelentősen eltérnek, kezdve a nagymértékben integrált megállapodásokkal, amelyek például a tagok által kifejezetten a konzorcium létrehozása és közös műveleti központok felállítása érdekében történő hajóvásárlás vagy -bérlés miatt magas szintű beruházást igényelnek, egészen a konténercserére irányuló megállapodásokig. E rendelet alkalmazásában a konzorciumi megállapodás vonalhajózási társaságok közötti egy vagy több különálló, de egymással kapcsolatban lévő megállapodásból áll, amelynek alapján a közös szolgáltatásokat a felek működtetik. A megállapodások jogi formája kevésbé jelentős, mint az ennek alapjául szolgáló azon gazdasági realitás, hogy a felek közös szolgáltatást nyújtanak.

(4) A csoportmentesítés kedvezményét olyan megállapodásokra kell korlátozni, amelyekről kellő fokú bizonyossággal feltételezhető, hogy megfelelnek a Szerződés 81. cikke (3) bekezdése feltételeinek. Mindazonáltal nem áll fenn olyan vélelem, amelynek értelmében az e rendelet által nem kedvezményezett konzorciumok a Szerződés 81. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartoznának, illetve amennyiben igen, ne felelnének meg a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének. Amikor az ilyen konzorciumok felei értékelik, hogy megállapodásuk összeegyeztethető-e a Szerződés 81. cikkével, figyelembe vehetik a kis szállított mennyiségekkel jellemezhető piacok különleges jellegzetességeit, illetve azokat a helyzeteket, amikor a piaci részesedés határértékét olyan kis fuvarozótársaság konzorciumban való részvétele miatt lépik túl, amely jelentéktelen forrásokkal rendelkezik, és a konzorcium piaci részesedéséhez csupán elenyésző mértékben járul hozzá.

(5) Az e rendelet szerint meghatározott konzorciumok általában hozzájárulnak a vonalhajózási szolgáltatások eredményességének és minőségének javításához azzal, hogy ésszerűsítik a tagtársaságok tevékenységét, és

[1] HL L 79., 2009.3.25., 1. o.
[2] HL C 266., 2008.10.21., 1. o.
[3] HL L 100., 2000.4.20., 24. o.
[4] HL L 378., 1986.12.31., 4. o.

méretgazdaságosságot tesznek lehetővé a vízi járművek működtetése során, valamint a kikötői felszerelések kihasználásában. Emellett a konténerek jobb kihasználásának előmozdításával és a járműkapacitás hatékonyabb felhasználásával előmozdítják a műszaki és gazdasági fejlődést. A közös szolgáltatás megteremtése és működtetése szempontjából a konzorciumok egyik alapvető jellemzője, hogy a kereslet és kínálat ingadozásaira adott válaszként képesek rugalmasan az igényekhez igazítani kapacitásukat. Ezzel ellentétben a kapacitások és értékesítések indokolatlan korlátozása, a fuvardíjak együttes rögzítése, illetve a piac és a vásárlók egymás közti felosztása valószínűleg nem eredményez hatékonyságot. Ezért az e rendeletben foglalt mentességet nem lehet az ilyen tevékenységeket magukban foglaló konzorciumi megállapodásokra alkalmazni, függetlenül a felek piaci erejétől.

(6) A szállítási szolgáltatást igénybe vevők számára méltányos részesedést kell biztosítani a hatékonyságból eredő haszonból. A konzorciumok által nyújtott hajózási szolgáltatásokat igénybe vevők részesülhetnek a termelékenység konzorciumoknak köszönhető fejlődéséből származó előnyökből. Ezek az előnyök a járatok és kikötői megállások sűrűségének vagy a menetrendnek a javulása, valamint a modernebb vízi járművek és más eszközök, például kikötői felszerelések használata révén lehetővé váló jobb minőségű és az egyedi igényekhez jobban igazodó szolgáltatások formáját ölthetik.

(7) A szolgáltatások igénybe vevői számára csak akkor előnyösek a konzorciumok, ha kellően érvényesül a verseny azokon az érintett piacokon, amelyeken a konzorciumok működnek. E követelményt teljesítettnek kell tekinteni, amennyiben egy konzorcium egy meghatározott piaci részesedési küszöb alatt marad, és ezáltal a konzorciumon kívüli társaságok által támasztott hatékony tényleges vagy potenciális versenynek való kitettségét vélelmezni lehet. Az érintett piac értékelése érdekében figyelembe kell venni nemcsak az adott konzorcium által kiszolgált kikötők közötti közvetlen kereskedelmet, hanem azt a versenyt is, amelyet más, olyan kikötőkből hajózó vonalhajózási szolgáltatások hoznak létre, amelyek kiválthatják a konzorcium által kiszolgált kikötőket, illetve ahol ez indokolt, egyéb szállítási módokat is figyelembe kell venni.

(8) E rendelet nem mentesíthet olyan, versenykorlátozásokat tartalmazó megállapodásokat, amelyek nem elengedhetetlenek a mentesség biztosítását indokoló célkitűzések eléréséhez. Ennek érdekében a harmadik felek felé kiszabott árak rögzítésével, a kapacitás, illetve értékesítések korlátozásával, valamint a piacok vagy a fogyasztók körének felosztásával kapcsolatos súlyosan versenyellenes korlátozásokat (különösen súlyos korlátozások) ki kell zárni e rendelet kedvezményezetti köréből. E rendelet hatálya alá a rendeletben kifejezetten mentesítettektől eltérő tevékenységeken kívül csak olyan kiegészítő tevékenységek tartozhatnak, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a konzorcium működéséhez, és működtetése érdekében szükségesek és arányosak.

(9) A piaci részesedési küszöb, az e rendeletben foglalt egyéb feltételek, valamint az egyes magatartásoknak a rendelet által nyújtott előnyökből történő kizárása általában elegendő annak biztosításához, hogy a csoportmentesség hatálya alá tartozó megállapodások ne nyújtsanak lehetőséget az érintett vállalkozásoknak arra, hogy a szóban forgó érintett piac jelentős részében felszámolják a versenyt.

(10) Annak értékelésénél, hogy a konzorcium eleget tesz-e a piaci részesedéssel kapcsolatos feltételnek, a konzorciumi tagok összes piaci részesedését számításba kell venni. Az egyes tagok piaci részesedésénél figyelembe kell venni a tag által a konzorciumon belül és kívül szállított összes mennyiséget. Ez utóbbi esetben a tag által másik konzorciumban, illetve a tag által egyénileg nyújtott bármely szolgáltatással kapcsolatban szállított összes mennyiséget számításba kell venni, történjen a szállítás a tag saját hajóján, vagy szerződéses megállapodás értelmében harmadik fél hajóján, például konténerhelybérlet keretében.

(11) Ezenfelül a csoportmentesség kedvezményében való részesedés feltétele, hogy a konzorcium valamennyi tagja jogosult legyen kilépni a konzorciumból, amennyiben ezt ésszerű felmondási idő alkalmazásával teszi. Hosszabb felmondási időszakról, valamint hosszabb kezdeti felmondási tilalomról kell rendelkezni azonban a nagymértékben integrált konzorciumok esetében, figyelembe véve az ezek létrehozása érdekében tett nagyobb befektetéseket és a valamely tag távozása esetén szükségessé váló szélesebb körű átszervezést.

(12) Olyan egyedi esetekben, ha az e rendelet hatálya alá tartozó megállapodásoknak mégis a Szerződés 81. cikkének (3) bekezdésével összeegyeztethetetlen hatásai vannak, a Bizottság visszavonhatja a csoportmentesség kedvezményét a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet [1] alapján. E tekintetben a konzorcium és/vagy tagjai, valamint az ugyanazon érintett piacon működő egyéb konzorciumok és/vagy vonalhajózási fuvarozótársaságok közötti kapcsolatok meglétéből származó esetleges hátrányos hatások különösen fontosak.

(13) Továbbá, azon megállapodások vonatkozásában, amelyek a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésével összeegyeztethetetlen hatásokkal járnak a tagállam területén vagy annak egy részén – amely az elkülönült földrajzi piac minden jellemzőjével rendelkezik –, az adott tagállam versenyhatósága visszavonhatja a rendelet nyújtotta előnyöket az adott terület tekintetében az 1/2003/EK rendelet szerint.

(14) E rendelet nem érinti a Szerződés 82. cikkének alkalmazását.

(15) Tekintettel arra, hogy a 823/2000/EK rendelet hatályát veszti, helyénvaló új rendeletet elfogadni a csoportmentesség megújításáról,

[1] HL L 1., 2003.1.4., 1. o.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

Hatály

Ezt a rendeletet csupán annyiban lehet alkalmazni a konzorciumokra, amennyiben azok egy vagy több közösségi kikötőből induló vagy oda érkező nemzetközi vonalhajózási szolgáltatásokat végeznek.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „konzorcium”: megállapodás vagy egymáshoz kapcsolódó megállapodások összessége vízi járműveket üzemeltető két vagy több olyan fuvarozó társaság között, amelyek kizárólag teherszállítás céljára nemzetközi vonalhajózási szolgáltatást nyújtanak egy vagy több kereskedelmi útvonalon, és amely megállapodásnak a célja együttműködés kialakítása a tengeri szállítási szolgáltatás közös üzemeltetésében, és amely ahhoz a szolgáltatáshoz képest, amelyet a konzorcium tagjai konzorcium hiányában egyedileg nyújtanának, jobb szolgáltatást biztosít, abból a célból, hogy műszaki, műveleti és/vagy kereskedelmi megállapodások útján ésszerűsítse a konzorciumok tagjainak működését;

2. „vonalhajózás”: olyan rendszeres áruszállítás, amely kikötők közötti adott útvonalon vagy útvonalakon történik, előre közzétett, hozzáférhető menetrendek és hajózási időpontok szerint, és visszterhesen a szállítási szolgáltatás bármely igénybe vevője számára elérhető, akár alkalmi jelleggel is;

3. „szállítási szolgáltatás igénybe vevője”: bármely olyan vállalkozás (például: feladó, címzett vagy szállítmányozó), amely valamely konzorcium tagjával áru szállítására szóló szerződéses megállapodást kötött vagy szándékozik kötni;

4. „szolgáltatás megkezdése”: az az időpont, amikor az első vízi jármű a szolgáltatás keretében hajózik.

II. FEJEZET

MENTESSÉGEK

3. cikk

Mentesített megállapodások

A Szerződés 81. cikke (3) bekezdése alapján és az e rendeletben előírt feltételekre is figyelemmel a Szerződés 81. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazható a konzorciumok következő tevékenységeire:

1. vonalhajózási szolgáltatások közös működtetése, ami a következő tevékenységek bármelyikét foglalja magában:

   a) hajózási menetrendek egyeztetése és/vagy közös megállapítása, valamint a megállásra kijelölt kikötők meghatározása;

   b) vízi járművek rakterének vagy konténerhelyeinek cseréje, értékesítése vagy keresztbérlete;

   c) vízi járművek és/vagy kikötői berendezések közös használata („pooling”);

   d) egy vagy több közös működtetésű iroda használata;

   e) konténerek, járművek és egyéb felszerelések rendelkezésre bocsátása és/vagy az ezekre szóló bérleti, lízing- vagy adásvételi szerződések;

2. kapacitáskiigazítás a kereslet és kínálat ingadozásával összefüggésben;

3. kikötői terminálok és az azokhoz tartozó szolgáltatások közös működtetése vagy használata (mint például be- vagy kirakodási szolgáltatások);

4. bármely más, az 1., 2. és 3. pontban említett tevékenységet kiegészítő, azok megvalósításához szükséges tevékenység, így:

   a) számítógépesített adatcsererendszer alkalmazása;

   b) a konzorciumi tagok kötelezése az érintett piacon vagy piacokon a konzorcium számára kijelölt vízi járművek használatára és a harmadik felekhez tartozó vízi járműveken bérelt raktér igénybevételétől való tartózkodásra;

   c) a konzorciumi tagok kötelezése arra, hogy ne engedélyezzenek vagy adjanak bérbe rakteret más vízi járműveket üzemeltető fuvarozóknak az érintett piacon vagy piacokon, a konzorcium többi tagjának előzetes hozzájárulása nélkül.

4. cikk

Különösen súlyos korlátozások

A 3. cikkben meghatározott mentesség nem vonatkozik arra a konzorciumra, amelynek tárgya közvetve vagy közvetlenül, önállóan vagy a felek ellenőrzése alá tartozó egyéb tényezőkkel együttesen a következő:

1. az árak rögzítése a vonalhajózási szolgáltatások harmadik személyeknek történő értékesítése során;

2. a kapacitások vagy értékesítések korlátozása, kivéve a 3. cikk 2. pontjában említett kapacitáskiigazításokat;

3. a piacok vagy a fogyasztói kör felosztása.

III. FEJEZET

A MENTESSÉG FELTÉTELEI

5. cikk

A piaci részesedéssel kapcsolatos feltételek

(1) Ahhoz, hogy a konzorcium a 3. cikkben biztosított mentességre jogosult legyen, a konzorciumi tagoknak az érintett piacon, ahol a konzorcium működését kifejti, az összesített piaci részesedése nem haladhatja meg a 30 %-ot a fuvarozott áru fuvartonnában vagy 20 lábnak megfelelő egységekben megadott összmennyisége vonatkozásában.

(2) A konzorciumi tag piaci részesedésének megállapítása céljából az általa az érintett piacon szállított összes áru mennyiségét figyelembe kell venni, függetlenül attól, hogy e mennyiségeket:

a) az adott konzorciumon belül szállították-e;

b) másik olyan konzorciumon belül szállították-e, amelyben a tag szintén félként van jelen; vagy

c) a konzorciumon kívül, a tag saját vagy harmadik fél hajóján szállították-e.

(3) A 3. cikkben megállapított mentesség továbbra is fennáll, ha az e cikk (1) bekezdésében említett piaci részesedést két egymást követő naptári évből álló bármely időszak alatt nem több mint egy tizedével lépik túl.

(4) Ha az e cikk (1) és (3) bekezdésében meghatározott valamely küszöbértéket túllépik, a 3. cikkben megállapított mentesség további hat hónapig továbbra is fennáll azon naptári év végét követően, amelyben a küszöbértéket túllépték. Ez az időszak 12 hónappal meghosszabbodik, ha a túllépés azért történt, mert egy olyan fuvarozó vonult ki a piacról, amely nem tagja a konzorciumnak.

6. cikk

Egyéb feltételek

A 3. cikkben megállapított mentességre való jogosultság érdekében a konzorciumnak jogot kell biztosítania a tagok számára a konzorciumból való kilépésre bármilyen pénzügyi vagy egyéb szankció, különösen olyan kötelezettségvállalás nélkül, hogy a szóban forgó érintett piacon vagy piacokon meg kell szüntetniük minden szállítási tevékenységet, akár párosul ez a kötelezettségvállalás azzal a feltétellel, hogy a tevékenységet később, bizonyos idő elteltével folytathatják, akár nem. E felmondási jog legfeljebb hat hónapos felmondási idő mellett érvényesíthető. A konzorcium azonban kikötheti, hogy ilyen felmondás csak a konzorciumi megállapodás hatálybalépésének időpontjától, illetve amennyiben a szolgáltatás megkezdésére később kerül sor, úgy a szolgáltatás megkezdésétől számított legfeljebb 24 hónapos kezdeti időszak után nyújtható be.

Nagymértékben integrált konzorcium esetén a felmondási idő legfeljebb tizenkét hónapig meghosszabbítható, és a konzorcium kikötheti, hogy ilyen felmondás csak a megállapodás hatálybalépésének időpontjától, illetve amennyiben a szolgáltatás megkezdésére később kerül sor, úgy a szolgáltatás megkezdésétől számított legfeljebb 36 hónapos kezdeti időszak után nyújtható be.

IV. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

7. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet 2010. április 26-án lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2015. április 25-ig kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2009. szeptember 28-án.

a Bizottság részéről

Neelie KROES

a Bizottság tagja